

Výživné na rodinu

Autor obsahu

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Vyživovacia povinnosť je vo francúzskom práve povinnosť, ktorú zákon ukladá osobe disponujúcej príslušnými prostriedkami, aby zabezpečila potreby inej osoby, s ktorou ju spája pokrvný alebo nepokrvný príbuzenský vzťah. Výživné sa teda môže vyplácať v prospech rôznych osôb vrátane nasledujúcich:

- od jedného z manželov tomu druhému (články 212 a 214 Občianskeho zákonníka),
- deťom od ich rodičov (články 203, 371-2 a 373-2-2 Občianskeho zákonníka),
- otcom, matkám a ďalším predkom od ich detí (článok 205 Občianskeho zákonníka),
- svokrom a svokrám od ich zaťov a neviest (článok 206 Občianskeho zákonníka),
- pozostalému z manželov v núdzi (článok 767 Občianskeho zákonníka).

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

V prípade výživného určeného pre deti neexistuje žiadna zákonná veková hranica a povinnosť výživy a vzdelávania na strane rodičov nezaniká automaticky po dosiahnutí veku plnoletosti dieťaťa (článok 371-2 Občianskeho zákonníka). Je nutné rozlišovať dve obdobia:

- pokým je dieťa maloleté, alebo ak je už plnoleté, ale ešte nenadobudlo finančnú sebestačnosť, rodičia majú v jeho prípade povinnosť výživy a vzdelávania, aby mu poskytli podmienky potrebné pre dosiahnutie rozvoja a vzdelania,
- keď povinnosť výživy a vzdelávania zanikne, uplatňuje sa všeobecný režim vyživovacej povinnosti za predpokladu, že navrhovateľ preukáže svoj stav núdze (články 205 a 207 Občianskeho zákonníka).

Príspevok môže byť vyplatený úplne alebo čiastočne dieťaťu, ktoré dosiahlo plnoletosť.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Ak sa výživné nevyplatí dobrovoľne, osoba oprávnená na výživné, jej zástupca alebo hlavný poverený správca bude musieť podať žalobu na účely určenia výživného a odsúdenia dlžníka.

Návrh na výživné môže byť hlavným predmetom konania, alebo môže byť podaný pri inej príležitosti, napríklad v rámci rozvodového konania alebo konania vo veci stanovenia postupov výkonu rodičovských práv a povinností.

Pokiaľ ide o návrhy na výživné medzi dospelými osobami, osoba, ktorá požaduje výživné, musí preukázať, že je v núdzi a nie je schopná zabezpečiť si živobytie sama. Ak však oprávnená osoba sama závažne nesplní svoje záväzky voči dlžníkovi, sudca ho môže zbaviť celého dlhu alebo jeho časti (článok 207 Občianskeho zákonníka).

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Podľa francúzskeho práva sa maloletá osoba nepovažuje za osobu oprávnenú na výživné: iba rodič alebo jeho zodpovednosťou poverená tretia osoba má toto postavenie a môže konať voči druhému rodičovi alebo rodičom na účel stanovenia príspevku na výživu a vzdelávanie dieťaťa.

Služby sociálnej pomoci môžu na základe článku 205 Občianskeho zákonníka [článok L132-7 zákona o sociálnych veciach a rodine (*code de l'action sociale et des familles*)] konať namiesto osoby oprávnenej na výživné v prípade nečinnosti tejto osoby.

Nemocnice a verejné zdravotnícke zariadenia/zariadenia starostlivosti disponujú priamym prostriedkom proti osobám povinným na plnenie výživného hospitalizovaných osôb [článok L6145-11 zákona o verejnom zdraví (*code de la santé publique*)].

Osobu v poručníctve musí zastupovať jej poručník (článok 475 Občianskeho zákonníka).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Žaloba musí byť podaná sudcovi v rodinných záležitostiach (*juge aux affaires familiales*) na prvostupňovom súde (*tribunal de grande instance*) [článok L. 213-3 zákona o organizácii súdov (*code de l'organisation judiciaire*)].

S výhradou uplatnenia ustanovení nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti sa v článku 1070 Občianskeho súdneho poriadku stanovuje, že sudca príslušný prerokúvať rodinné záležitosti je:

- sudca v mieste bydliska rodiny,
- sudca v mieste bydliska jedného z rodičov, ak žijú oddelene, u ktorého majú maloleté deti zvyčajné bydlisko v prípade spoločného výkonu rodičovských práv a povinností, alebo v mieste bydliska rodiča, ktorý sám vykonáva rodičovské práva a povinnosti, a v iných prípadoch sudca v mieste, kde má bydlisko osoba, ktorá nepodala návrh na konanie.

V prípade spoločného návrhu je príslušný sudca v mieste bydliska jednej zo strán podľa ich výberu.

Pokiaľ sa však spor týka výlučne výživného, príspevku na výživu a vzdelávanie dieťaťa, uspokojovania potrieb rodiny alebo príspevku na výživu rozvedeného manžela, príslušný sudca môže byť v mieste bydliska oprávneného manžela alebo rodiča, ktorý je primárne zodpovedný za nezaopatrené deti, a to aj v prípade, ak sú dospelé.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Konanie je ústne a bez povinného zastúpenia: navrhovateľ sa môže osobne dostaviť pred sudcu s potrebnými podpornými dokumentmi.

Konanie môže začať predvolaním (prostredníctvom súdneho vykonávateľa) alebo jednoduchým návrhom adresovaným súdu.

V prípade navrhovania výživného v rámci rozvodového konania musí byť navrhovateľ zastúpený advokátom.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká

je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Na prvom stupni neexistujú žiadne súdne poplatky. Pri odvolaní treba uhradiť poplatok vo výške 225 EUR.

Navrhovateľ môže za určitých podmienok týkajúcich sa jeho finančných zdrojov využiť právnu pomoc.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Možné formy príspevku na výživu a vzdelávanie dieťaťa sú tieto:

- mesačná platba oprávnenému rodičovi (najbežnejší spôsob),
- priama úhrada nákladov vynaložených v prospech dieťaťa,
- právo užívať a obývať nehnuteľnosť patriacu dlžníkovi, alebo vzdanie sa majetku v užívacom práve, alebo pridelenie majetku generujúceho príjem v prospech oprávnenej osoby.

Príspevok sa vypočíta na základe zdrojov každého rodiča a potrieb dieťaťa. Ministerstvo spravodlivosti zverejňuje od roku 2010 referenčnú tabuľku, ktorá je len orientačná a vychádza z príjmov povinnej osoby a oprávnenej osoby, počtu nezaopatrených detí a rozsahu práva styku a ubytovania. Sudca vo svojom rozhodnutí systematicky stanovuje indexáciu príspevku (vo všeobecnosti na základe indexu spotrebiteľských cien mestských domácností).

Iné výživné:

Pri určovaní výšky príspevku jedného z manželov na uspokojovanie potrieb rodiny musí sudca vziať do úvahy všetky výdavky zainteresovanej strany, ktoré zodpovedajú potrebným alebo nevyhnutným nákladom. Má formu peňažnej dávky, úhrady záväzkov vyplývajúcich z pôžičky alebo užívania spoločnej domácnosti.

Pokiaľ ide o príspevok na výživné priznaný jednému z manželov v rozvodovom konaní z titulu vyživovacej povinnosti manželov, je možné stanoviť úhradu celých mesačných splátok pôžičky alebo ich časti. Súd však uprednostňuje vyplácanie celej mesačnej sumy. Tento príspevok sa stanovuje podľa životnej úrovne, ktorú si môže nárokovať ten z manželov, ktorý oň žiada, vzhľadom na možnosti druhého z manželov.

Výživné priznané predkom a svokre alebo svokrovi sa stanovuje len v pomere k potrebe osoby, ktorá si ho nárokuje, a k majetku osoby, ktorá ho má vyplatiť. Sudca môže aj z úradnej moci a v závislosti od okolností prípadu výživné opatriť doložkou o zmene, ktorú povoľujú platné právne predpisy (článok 208 Občianskeho zákonníka).

Vo veci výživného je revízia príspevkov vždy možná za predpokladu, že navrhovateľ odôvodní zmenu okolností ovplyvňujúcich finančné zdroje oprávnenej a/alebo povinnej osoby a/alebo potreby dieťaťa/oprávnenej osoby.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

V Občianskom zákonníku sa neuprednostňuje žiadny spôsob platby. Platobné podmienky môžu byť určené na základe dohody medzi stranami. Ak taká dohoda neexistuje, o platobných podmienkach rozhodne sudca.

Výživné sa vypláca priamo oprávnenej osobe alebo službe sociálnej pomoci, nemocnici alebo verejným zariadeniam starostlivosti, alebo zdravotníckym zariadeniam, ktoré konali na súde namiesto oprávnenej osoby.

Treba poznamenať, že pokiaľ ide o príspevok na výživu dieťaťa, výživné je možné úplne alebo čiastočne nahradiť zaplatením peňažnej sumy akreditovanému subjektu, ktorý ako protihodnotu prizná dieťaťu indexovanú rentu (článok 373-2-3 Občianskeho zákonníka). Sudca môže tiež rozhodnúť, že výživné bude vyplatené priamo plnoletému dieťaťu.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Oprávnená osoba s exekučným titulom môže priamo osloviť súdneho vykonávateľa, aby prijal vykonávacie opatrenie týkajúce sa majetku dlžníka (s výnimkou zaistenia nehnuteľného majetku alebo mzdy, pre ktoré je nevyhnutné predchádzajúce súdne rozhodnutie). Súdny vykonávateľ má rozsiahlu právomoc vyšetrovania u správnych orgánov na získanie informácií potrebných na lokalizovanie dlžníka alebo jeho majetku.

Hlavné postupy vymáhania, ktoré môže oprávnená osoba použiť, sú tieto:

- postup priamej platby [články L 213-1 a R 213-1 a nasledujúce články Civilného exekučného poriadku (*code des procédures civiles d'exécution*): umožňuje vymôcť nedoplatky príspevkov za posledných šesť mesiacov a aktuálny príspevok. Súdny vykonávateľ oznámi exekvovanej tretej strane (zamestnávateľovi, banke alebo akejkoľvek povinnej tretej strane dlžníka výživného) jej povinnosť zaplatiť sumu príspevku priamo súdnemu vykonávateľovi,
- zaistenie mzdy [články L 3252-1 a R 3252-1 a nasledujúce články Zákonníka práce (*code du travail*): zaistenie musí povoliť sudca,
- preventívne zablokovanie (články L 211-1, L 162-1, R 211-1 a R 162-1 a nasledujúce články Civilného exekučného poriadku): umožňuje zaistiť pohľadávky dlžníka (najčastejšie ide o zablokovanie bankového účtu),
- zaistenie tovaru (články L 221-1 a R 221-1 a nasledujúce články Civilného exekučného poriadku): zaistenie hmotného hnutel'ného majetku (ako je televízor, vozidlo atď.),
- zaistenie nehnuteľnosti (články L 311-1 a R 311-1 a nasledujúce články Civilného exekučného poriadku): vzťahuje sa na nehnuteľný majetok vo vlastníctve dlžníka. Predaj majetku musí povoliť sudca poverený výkonom rozhodnutia (*juge de l'exécution*).

Poplatky súdneho vykonávateľa sú vo výlučnej zodpovednosti dlžníka výživného.

V trestných prípadoch môže byť dlžník odsúdený za opustenie rodiny. Tento trestný čin sa trestá odňatím slobody na dva roky a pokutou vo výške 15 000 EUR [článok 227-3 Trestného zákonníka (*code pénal*)].

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Vo veci výživného je premlčacia lehota 5 rokov od každého dátumu splatnosti (článok 2224 Občianskeho zákonníka).

Postup priamej platby nemožno uplatniť na nedoplatky staršie ako 6 mesiacov. To však nevylučuje možnosť použitia iných prostriedkov na vymożenie starších nedoplatkov.

Exekučné postupy sa musia obmedziť na to, čo sa ukáže ako nevyhnutné na vymáhanie pohľadávky, pričom nesmie dochádzať k zneužívaniu pri výbere týchto opatrení.

Niektoré druhy majetku sú podľa zákona nezaistiteľné: výživné, hnutel'ný majetok potrebný pre každodenný život a prácu dlžníka, predmety nevyhnutné pre osoby so zdravotným postihnutím, určité sociálne minimá a rodinné prídavky. Na bankovom účte možno zaistiť iba sumy, ktoré presahujú výšku minimálneho príjmu (*revenu de solidarité active*, tzv. príjem na základe aktívnej solidarity) pre jednu osobu. V prípade zaistenia mzdy sa zaistiteľná výška určuje podľa výšky príjmov dlžníka a počtu jeho závislých osôb.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Subjekty povinné vyplatiť rodinné prídavky môžu za určitých podmienok vstúpiť do práv osoby oprávnenej na výživné. V tom prípade môžu vystupovať v rámci trestného stíhania v mene a namiesto takej osoby. Okrem toho, ak súkromné postupy vymáhania nefungujú, je možné požiadať štátneho prokurátora (*procureur de la République*), aby prostredníctvom verejného účtovníka (*comptable public*) začal verejné konanie vo veci vymáhania.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Subjekty povinné vyplatiť rodinné prídavky môžu za určitých podmienok zaplatiť osobe oprávnenej na výživné príspevok na podporu rodiny ako zálohu splatného výživného.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Ak má dlžník miesto pobytu v zahraničí a oprávnená osoba sa nachádza vo Francúzsku, táto osoba môže kontaktovať úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné (*bureau de recouvrement des créances alimentaires* – RCA) na Ministerstve zahraničných vecí a medzinárodného rozvoja (*Ministère des affaires étrangères et du développement international*). Tento úrad bude kontaktovať ústredný orgán štátu miesta pobytu dlžníka s cieľom vymôcť pohľadávku.

Oprávnená osoba sa tiež môže obrátiť na fond pre rodinné prídavky (*Caisse d'Allocations Familiales* – CAF), z ktorého môže získať finančnú podporu v prípade nesplnenia povinnosti dlžníka, a to aj v prípade, ak má dlžník miesto pobytu v zahraničí.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Francúzsky ústredný orgán je možné kontaktovať poštou, telefonicky alebo e-mailom:

Ministère de l'Europe et des affaires étrangères (Ministerstvo Európy a zahraničných vecí)

Bureau de recouvrement des créances alimentaires (úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné)

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Telefón: +33 (0)1 43 17 90 01

Fax: +33 (0)1 43 17 81 97

E-mail: obligation.alimentaire@diplomatie.gouv.fr

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Ak má dlžník miesto pobytu vo Francúzsku a oprávnená osoba v zahraničí, táto osoba musí kontaktovať ústredný orgán štátu, v ktorom má miesto pobytu. Dožadujúci ústredný orgán sa potom obráti na francúzsky ústredný orgán (úrad pre vymáhanie pohľadávok na ministerstve zahraničných vecí), ktorý prijme potrebné opatrenia na vymáhanie pohľadávky.

Oprávnená osoba, ktorá má vykonateľné rozhodnutie, sa tiež môže obrátiť priamo na súdneho vykonávateľa, aby začal konať vo vymáhaní pohľadávky (bez sprostredkovania ústrednými orgánmi). V tom prípade nebude môcť využiť pomoc ústredného orgánu.

Treba poznamenať, že ak neexistuje súdne rozhodnutie stanovujúce zásadu výživného, ústredný orgán dožadujúceho členského štátu môže predložiť úradu pre vymáhanie pohľadávok na výživné žiadosť o rozhodnutie, aby sa zásada výživného stanovila rozhodnutím francúzskeho súdu [príloha VII k nariadeniu (ES) č. 4/2009].

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Francúzsky ústredný orgán je možné kontaktovať poštou, telefonicky alebo e-mailom:

Ministère de l'Europe et des affaires étrangères (Ministerstvo Európy a zahraničných vecí)

Bureau de recouvrement des créances alimentaires (úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné)

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Telefón: +33 (0)1 43 17 90 01

Fax: +33 (0)1 43 17 81 97

E-mail: obligation.alimentaire@diplomatie.gouv.fr

Ak sa oprávnená osoba rozhodne priamo využiť služby súdneho vykonávateľa, údaje príslušného vykonávateľa nájde pod položkou „Trouver un huissier“ („Nájsť súdneho vykonávateľa“) alebo na webovom sídle Národnej komory súdnych vykonávateľov (*Chambre nationale des huissiers de justice*).

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Právna pomoc môže byť úplná alebo čiastočná. Priznáva sa:

- automaticky deťom do 21 rokov podľa článku 46 nariadenia (ES) č. 4/2009,
- v iných prípadoch, ak navrhovateľ splňa podmienky týkajúce sa finančných zdrojov stanovené zákonom (zákon č. 91-647 z 10. júla 1991 o právnej pomoci a dekrét č. 91-1266 z 19. decembra 1991).

Právna pomoc vo Francúzsku zahŕňa náklady na advokáta určeného rozhodnutím o právnej pomoci pre súdne konanie, ako aj náklady na súdneho vykonávateľa určeného tým istým rozhodnutím pre konanie vo veci vymáhania pohľadávky.

Na žiadosti o právnu pomoc v súvislosti s vyživovacou povinnosťou sa vzťahuje rovnaký postup ako na iné cezhraničné spory podľa smernice Rady 2003/8/ES z 27. januára 2003.

Žiadosť o právnu pomoc zasiela oprávnená osoba vo francúzskom jazyku na Úrad pre prístup k právu a spravodlivosti a pre pomoc obetiam (*Service de l'accès au droit et à la justice et de l'aide aux victimes* – SADJAV) na túto adresu:

Ministère de la Justice (Ministerstvo spravodlivosti)

Service de l'accès au droit et à la justice et de l'aide aux victimes (Úrad pre prístup k právu a spravodlivosti a pre pomoc obetiam)

Bureau de l'aide juridictionnelle (Kancelária právnej pomoci)

13, Place Vendôme

75042 PARIS cedex 01

Telefón: 01 44 77 71 86

Fax: 01 44 77 70 50

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné (RCA) potvrdzuje prijatie žiadosti od zahraničného ústredného orgánu vrátane poskytnutých dokumentov. Overuje úplnosť spisu, ako aj presnosť a využiteľnosť dokumentov, a to najmä právnych. V záujme predvídania akéhokoľvek problému s výkonom úrad RCA požiada odosielajúci orgán o podrobnosti a/alebo iné výpisy alebo preklady výpisov v prípade potreby. Úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné uľahčuje zavedenie postupov podávania žiadostí podľa článku 56 prostredníctvom ich postúpenia miestne príslušným súdnym orgánom.

Úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné pomáha pri lokalizovaní dlžníka a uľahčuje vyhľadávanie informácií o jeho finančných zdrojoch prostredníctvom postúpenia na štátneho prokurátora a oddelenia v rámci Generálneho riaditeľstva verejných financií (*Direction Générale des Finances Publiques*) podľa článkov 61, 62 a 63 nariadenia (ES) č. 4/2009.

Ústredný orgán tiež uľahčuje mimosúdne vyrovnanie prostredníctvom priameho kontaktu s dlžníkom a postúpením jeho návrhov na dobrovoľné vyplatenie oprávnenej osobe prostredníctvom ústredného orgánu štátu miesta pobytu oprávnenej osoby.

V prípade neúspešného mimosúdneho vymáhania je vždy možné súdne vymáhanie, pokiaľ je zahraničné rozhodnutie vo Francúzsku vykonateľné. Úrad pre vymáhanie pohľadávok je v kontakte so súdnymi vykonávateľmi poverenými vymáhaním s cieľom zabezpečiť pokrok v postupe vymáhania.

Úrad RCA systematicky vyžaduje realizáciu bankového prevodu.

Ak je na vymáhanie výživného nevyhnutné určenie rodičovstva, úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné informuje oprávnenú osobu o orgáne príslušnom pre toto konanie.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.